

D V C A T V S
M V T I N A,
E T
R H E G I V M;
cum vicinis Dominiis.

Fines.

Angbardiam Transpadanam excipit *Cispadana*. Fines ejus ab ortu Scultenna seu Panarius fluvius cum Romanula : ab septentrione Padus : qua occasus est Padus idem cum Alpibus, Galliam Vltiorem ab Citeriore dirimentibus ; qua meridies, Apenninus cum Etruriæ Liguriæque portione.

Regionis incholes.

Regio hæc ob admirandam amœnitatem, incredibilem rerum omnium copiam, gratam deliciarum varietatem, stupendam ingeniorum excellentiam, cum primis Italiæ censenda. Colles ibi videre est jucundissimos, vite, ficu, olea, aliisque arboribus gravidos ; campos tritico, hordeo, faba, cæterisque frumenti generibus convestitos ; incolas rei litterariæ juvanda, tractandis armis, mercaturæ exercendæ plane ad naturam factos ; urbes lautas, & ab natura arteque bene munitas : oppida pagosque populo frequentes.

Mutinæ & Rhegii Ducatus continet, præter has duas civitates, Carpense dominium, Frignanum atque Cafernianæ vallis bonam partem : à septentrione sunt Mantuanum & Mirandulanum territoria : ab oriente Ecclesiasticum dominium prope Scultennam : ab occidente Parmensis Ducatus : atque à meridie, cum ultra Apenninum extendatur, finitimi sunt magnus Hetruriæ Dux & Lucenses.

Mutina.

Mutina, vulgo, *Modena*, prima à Panaro incipiendo urbs, sita est haud procul Apennino. Attingit eam Formigo torrens. Olim altiore versus montes fuit loco ; docentibus id veterum ædificiorum vestigiis. Lautæ est & splendida. Fores Ecclesiæ Cathedralis admirandæ sunt, cum ob alia, tum ob insignes Adami Evæque ex marmore statuas. Episcopatus floret dignitate. Academiam habet non ignobilem, in qua docuit *Azo* Iurisconsultus, qui se juris arcana in hac urbe referasse scribit ad l. unicam C. de stud. liber. art. Urb. Rom. & Constantinopol. Dedit *Mutina* *Herculem Rangonum* ab Leone X ; *Iacobum Sadoletum*, virum exquisitæ eruditionis, *Gregorium Cortesum* ex ordine Benedictinorum, *Thomam Italia.*

Badiam, Sodalitatis Prædicatorum, à Paulo tertio P.M. Cardinales lectos. Nobilis est & *Karolo Sigonio* viro doctissimo, magnoque Historico. Genitrix item *Vgonis Rangoni*, Regiensium Præfulis : *Francisci Mariae Molæ*, *Joannis Francisci*, *Furnii*. Bellica laude celebres produxit *Nicolaum Rangonum* & *Gerhardum* ; *Hannibalem* & *Guidonem* Nicolai filios. Multas habet nobiles familias, in quibus præ cæteris illustris *Rangonum* gens. Quod ad res gestas ; *Tuscis*, qui primum condiderant, expulsis, ab *Gallis Boiis* est occupata ; his profligatis, ab *Romanis*, qui *coloniam* eò, ut & *Parmam* duxerunt, anno ab urbe condita 10 LXXI, *Q. Fabio Labeone* & *M. Claudio Coss.* Obsedit in ea anno 10 CXXI *M. Antonius D. Brutum* ; post ab *Cæsare Octaviano*, juvene adhuc, itemque *A. Hirtio* & *C. Panfa Coss.* liberatum ; *M. Antonio* ibidem castris exuto & fugato, mox inita, ab eodem *Octaviano*, *M. Antonio* & *M. Aimilio Lepido* Triumviratus societate, male fuit habita. Magnis adfecta cladibus ab *Constantino Magno*, quod faveret *Maxentio*, post victoriam est restituta, sacrisque Christianis susceptis, *Geminianum* Episcopum spectatæ virtutis virum tulit. Ab *Gothis* ferro ignique vastata, ab *Langbardis* omnino est subversa deletaque. His ab *Karolo Magno* Italia ejectis, à quibusdam civibus, quorum nominibus portæ fuerunt insignitæ, ædificari de integro quasi cœpit, remotiore nonnihil loco ab veteris urbis vestigiis, sui initio juris suæque potestatis, *Romani* solum nominis auctoritatem sequens, multa contra vicinos, præcipue *Bononienfes*, pro finibus suis gessit. Postea circa annum 10 CCLXXXVII Dominos agnoscere cœpit *Ateftinos*, *Ferrariæ* Duces, voluntate civium ipsiusque Præfulis : anno 10 CCCXII *Mirandulanos*, auctoritate Cæsaris : anno 10 CCCXIX *Bonacolfios*, *Mantua* tyrannos, *Guelphorum* ope, vi coacta : anno 10 CCCXXXI *Pios*, usurpato nomine primum *Capitanei*, deinde Principis. Hos sequuti rursus anno 10 CCCXXXVI *Ateftini*, *Ferrariæ* Marchiones, venia Pontificis *Romani*, qui imperarunt usque ad annum 10 IX, quo *Iulius II P.M.* urbem cepit, & *Maximiliano I* Imperatori cessit, à quo deinceps anno 10 IXIV *Leoni X P.M.* pro decem millibus aureorum nummum pignori data.

Z